

Hun vagy, Attila?

2020 április 07. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Táskányi aranypénzt és három középkori fokos...

Táskányi aranypénzt és három középkori fokost talált Zsadány határában egy nyugdíjas az 1960-as években. Becsomagolta őket, és leadta a geszti tanácsházán, ahonnan eltűntek. Ugyanitt egy gyermek is talált nagy mennyiségű aranypénzt, de miután megmutatta társainak, öngyilkos lett, a leletnek pedig nyoma veszett.

A szokatlan vendég Sándor, zsadányi ember. Negyven körüli, középmagas, erőteltjes férfi. Útban Budapest felé hazaugrott Szegedre, személygépkocsija hátsó ülésén engem is elvitt. Valami mindig visszahúz ide, mondja félig tréfásan, félig komolyan a község felett, pedig sokszor megvén eljutni idáig. Régi falubeli cimborái áhítattal hallgatják, történeteinek nevetnek, mígnem egyikük megjegyzi: „Ez már megint több volt egy körrel!” A hazalátogató, szatyrában az otthonról hozott panírozott csirkefalatokkal, egy pillanatra úgy tesz, mintha megszeppenve csodálkozna: „Tényleg? Túlléptünk az időn?”

És valóban túlléptünk. Mert Zsadányban jelenleg se polgármestere (az időközi helyhatósági választást április 26-ára írták ki, miután Marton Sándor Roland egészségi okokra hivatkozva lemondott), se Attila-kultusza nincsen. Ám amíg volt, a viharsarki község hun királyi székhelynek érezhette magát. Ezt hatalmas vendégváro tábla is hirdeti a falu egyik bejáratánál. Aki tehát áthalad vagy látogatóba érkezik ide, nagyot csodálkozhat, amikor meglátja a négy nyelvű feliratot: „Üdvözöljük Attila király városában, Zsadányban”.

A tábla annak köszönhetően került ide, hogy a település egykori vezetője, Dudás Árpád turisztikai vonzerőt látott a helységhez kötődő régészeti leletekben. Úgy gondolta, gazdaságilag is fellendítheti Zsadányt, ha turistákat csalogat a faluba. Miután elkerült a nagy mennyiségű régiség, jómaga is kutatásokba kezdett. Így jutott el Priszkosz rétor feljegyzéseihez, amelyek alapján azt állítja, Attila hun király lakóhelye Zsadányban volt, itt állt a fapalotája, és itt hunyt el, a Korhány folyóba temethették el. A keletrómai követ Konstantinápolyból indult el, és 13 nap múlva, Szófián át érkezett meg a községbe, amely a Dunától 260 kilométerre található. Ez azért fontos, mert a hun király az Al-Dunánál, Orsova közelében várt rá, s mivel a bizonyítás mögött matematikai kalkulusok állnak, a számok tekintetében így minden történelmi adat összhangba hozható.

A számításokat mérnökember lévén kalauzunk, Sándor is ellenőrizte, hiszen neki mindig belefér még egy kör és néhány perc többlet, amiként ezt a falubelieje is állítják. A fele, hogy elégedett legyen a végén. Így jutunk el a feletről Fancsikára, hogy megnézzük azt a magasztot, ahol Attila fapalotája is állhatott. Ide tervezték az egyik legfontosabb turistalátványosságot. Ma már csak egy erre utaló elrozsdásodott fémtáblát látni a helyszínen, s a háttérben, a halmon egy fakeresztet, az egykori Árpád-kori templom helyén. Sándor beleborzong a látványba, jóllehet nem először jár itt, idegességében megpróbálja levérni a sarat a bakancsáról.

– Jól látom, ez nem csupán munka és kötelesség – kérdezem tőle.

– Imádok régéskedni – válaszolja huncut mosollyal. – El ne árulja senkinek, de sokszor úgy érzem, jobban szeretek több ezer éves cserepek után nyomozni, mint mérnökként a saját szakmámban elmélyedni.

Sándor húsz éve kezdett el foglalkozni Attilával és az archeológiával, könyvtára nagy részét régészeti könyvek teszik ki. Szinte minden újdonságot beszerez, eszébe se jutott, hogy szabadidejében mással is törődhetne.

Hogy miért pont Fancsikán lett volna Attila fapalotája, ahol esküvője éjszakáján elhalálozott? Miért is ne lett volna itt, hangzik a válasz, hiszen tudjuk, emelt helyen volt ez a palota, és itt van egy ilyen hely. Még egy római építésmester is dolgozott a faluban, aki a felevezér Onegesiusnak épített fürdőt – mondja, és kacsint egyet, majd elveszi a „parázson sült” panírozott csirkét, hogy erőt és kedvet gyűjtsünk a terepbejáráshoz.

– Tudja, hogy Zsadányt a régi ember zsírosnak csúfolta? – teszi fel falatozás közben a költői kérdést, aztán megadja rá a választ. – Ez azért volt így, mert a helyiek az Árpád-kor óta tartottak disznót. – Bár külön nem fejt ki, szavaiból kiérződik, az idő megváltoztak, ma már nem nevelnek hizót Zsadányban, inkább megveszik a húsát jó pénzért a boltban.

Azokban az években, amikor a településvezetők megpróbálták beindítani az Attila-projektet, a lakosság 40 százaléka munkanélküli volt. Ez adta az ötletet ahhoz, hogy a tervezett ásásokat köz munkásokkal végeztessék el. A legtöbb helyen 20–30 ezer köbméter földet kellett volna megmozgatniuk ahhoz, hogy bizonyosságot szerezzenek a hunok itteni jelenlétéről. Csaknem félszáz „királysírt”.

Az önkormányzat 2003 júliusában a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának szegedi irodavezetőjét is megkereste kezdeményezésével. Ebben kértek engedélyt a kunhalmok megszeres feltárására, amelyet nem kaptak meg. A hivatal ugyanis véleményt kért a kilenc tagból álló (országos) Ásatási Bizottságtól, amely arra az álláspontra helyezkedett, hogy a zsadányi Attila-kutatás szakmailag megalapozatlan, bizonytalan és rengeteg pénzbe kerülne. Végül a Püski-domb lett az egyetlen hely Zsadányban, amelyet hivatásos régészek kutattak hosszabb ideig. Az ott ásást végző házaspár ellen (akikről Harmincnyolc zsák címmel közöltünk írást lapunk 2019. november 17-i számában) muzeális tárgyak eltulajdonítása miatt hirdetett ítéletet a bíróság.

Elsétálunk a helyszínre, hogy megnézzük, honnan indult ki mindez. A szántásból lépten-nyomon leletek kerültek elő. Épp emiatt a zsadányi föld „aranybányának” számított, egy időben divat volt fémdetektorral pásztázni a terepet. Nincs is olyan kurgán, amelyet ne bontottak volna szét. Mindenki aranyra vadászott ekkor a faluban, a polgármester is, több száz kilót remélt, ami szerinte hadisarcként és adóként kerülhetett ide. Az igazi terület akkor kezdődött, amikor az 1960-as években egy nyugdíjas táskányi aranyérmét és három fokost talált a település határában. Ezeket becsomagolta, és leadta a geszti tanácsházán, ahonnan eltűntek, maga pedig nem sokkal ezután elhunyt. Ugyancsak a hatvanas években egy gyermek talált itt nagy mennyiségű aranyérmét. Ezt társainak is megmutatta, a lelet sorsa mégis maig ismeretlen, megtalálójá öngyilkos lett.

Visszatérünk a falu központjába, hogy megigyunk egy kávé. Nem sikerül. Nyitva már semmit se találunk. A buszmegállóban süteményeszacskót szorongató idősebb hölgy beszélget egy fiatalabb nővel. Teljesen belefeledkeznek annak megvitatásába, hogy a bizonytalan sportkarrier vagy a biztosabb jövőt megalapozó tanulás viszi-e messzebbre majd innen az unokákat. Kitekintek közülük az utcára, és azt látom, minden átmenet nélkül felélénkül egy pillanatra a faluközpont. A kerékpárosok két ellentétes irányba kerekednek el egymás mellett.

Vajon hányan vesztek már össze a hun király történetét kutatva, akár Zsadányban is? Az egyik tábor azt vallja, Fancsika a hun király kéme volt, amit ugyan nem támaszt alá írásos igazolás, csak helyi néphagyomány, de számukra ez nem számít. A másik tábor szerint Fancsika névadója Szent László kancellárja volt, aki gyóntatópapi feladatokat is ellátott. Az ő tiszteletére emelte a koronás főt a Szent Lukács-templomot, amely 1778-ig állt Zsadány határában. „Szent László Attila hun király leszármazottjának tekintette magát. Biharba azért tette át a székhelyét, mert tudta, Attila is erre a vidékre irányította népét. Zsadány alig 30–35 kilométerre található Nagyváradtól. S hogy Szent László számára is fontos volt településünk, bizonyítja, hogy első emberének, Fancsikának adta oda ezt a birtokot” – hirdeti a község honlapja.

Jóllehet Attila „fővárosának” nincs polgármestere, lakóinak maig hitet ad az a jó szándékú feltételezés, hogy falujukban másfél ezer éve uralkodó székelt, termőföldje pedig aranykincseket rejt.

Gurzó K. Enikő - www.magvarnemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
